

Noor Asharaf

Assistant Professor (Guest Faculty)

Dept. of Persian, MMHAPU, PATNA

Email: ashrafjnu@gmail.com

E-Content

Sem-1, Paper code: 103

Persian (M A)

Topic: Nima Yooshij (Cont..)

علی اسفندیاری که به نام نیما یوشیج شناخته می‌شود، شاعر معاصر ایرانی بود. وی بنیان‌گذار شعر نوین و ملقب به «پدر شعر نو فارسی» است. نیما در شیوه جدید خود شعر فارسی را در دو دسته شکلی و محتوایی بررسی کرد. نیما چهارچوب عروضی و وزن شعر کلاسیک را به‌طور کلی تغییر داد. در شعر نو، خبری از قافیه شعر کلاسیک نیست. اگرچه شاعر به اوزان عروضی وفادار است، آزادانه کاربرد و اندازه آن‌ها را تغییر می‌دهد. می‌تواند مصرع را بلندتر یا کوتاه‌تر کند. نیما معتقد است هر جا که شعر کامل شد باید آن را پایان داد و نباید محتوا و کلام را فدای قالب و شکل کرد. بنا بر این در شعر نو، برخلاف شعر کهن، بعضی مصرع‌ها بلند و بعضی دیگر کوتاه هستند. در شعر نیما به‌عنوان فردی برخاسته از اجتماع، با رنج‌ها، شادی‌ها و مطالبات یکسان با مردم، این نزدیکی و یکی بودن با جامعه دیده می‌شود. شعر نیما برخاسته از میان مردم و برای مردم است، نه برای انجمن شاعران یا دربار پادشاهان. برای نمونه، نیما که خود روستایی بود بسیاری از کلمات گویش‌های روستایی را وارد شعر کرد. او می‌گوید :

جستجو در کلمات دهات و اسم چیزها، هرکدام نعمتی است. نترسید از استعمال آن‌ها. خیال نکنید قواعد مسلم زبان، زبان پایتخت است. زور استعمال، این قواعد را به وجود آورده است. البته پیش از نیما نیز شاعرانی بودند که در جهت تغییر شکل و فرم شعر کهن کوشیدند؛ اما هیچ‌یک چون نیما موفق به ایجاد تحولی بزرگ و جاودان نشدند. از این‌رو، نیما را «پدر شعر نو» می‌نامند.

آثار نیما یوشیج به چند دسته اشعار، نامه‌ها، داستان‌ها، نمایشنامه و مقاله‌ها تقسیم می‌شوند. نامه‌های او بیشتر خطاب به خانواده، دوستان و همفکران هستند. موضوع آن‌ها بیشتر در مورد نقد شرایط اجتماعی آن دوران و تحلیل و بررسی شعر است. در لابه‌لای این نامه‌ها می‌توان به روند تحول شعر نیما، افکار و اندیشه‌هایش در مورد زندگی، سیاست، جامعه و ادبیات پی برد. از جمله داستان‌های او می‌توان به «مرقد آقا»، «آهو و پرنده‌ها»، «توکایی در قفس»، «کندوهای شکسته» شامل پنج داستان کوتاه اشاره کرد. نمایشنامه نیز نیما «کفش حضرت غلمان» نام دارد. از جمله مقاله‌های او می‌توان به «حرف‌های همسایه»، «درباره شعر و شاعری» و «ارزش احساسات»، «درباره جعفرخان از فرنگ آمده»، «تعریف و تبصره» و «شعر چیست» اشاره کرد. نیما یوشیج در اشعار کهن خود از جمله، قطعه، رباعی و غزلیات، بارها از تخلص شعری خود «نیما» استفاده کرده‌است. در زیر به چند نمونه اشاره می‌شود:

آنچه نیما کند از زشت و نکو به نهان نقشی از آن برداری

یا در غزلی می‌گوید:

فراق نامه نیما به آب اگر شویند کسی از آن نتواند زدود نام قفس

آثار نیما یوشیج :

شعرهای نیما یوشیج: نیما اشعاری به زبان مازندرانی دارد که بانام روجا چاپ شده است. قصه رنگ پریده، منظومه نیما، خانواده سرباز، ای شب، افسانه، مانلی، افسانه و رباعیات، ماخ اول، شعر من، شهر شب و شهر صبح، ناقوس قلم انداز، فریادهای دیگر و عنکبوت رنگ، آب در خوابگاه مورچگان، مانلی و خانه سریویلی، آهو و پرنده‌ها (شعر و قصه برای کودکان)، توکایی در قفس (شعر و قصه برای کودکان)

اشعار طبری: روجا (در زبان مازندرانی به معنی ستاره سرخ سحری عنوان مجموعه‌ای از اشعار نیما یوشیج است که به زبان طبری سروده شده‌اند. این اشعار ابتدا در کتاب مجموعه اشعار نیما یوشیج (نشر نگاه) و پس از آن توسط مجید اسدی چاپ شدند. این اشعار به زبان مازندرانی است و به گویش کجوری و کلارستانی که در شهرستان‌های نور، نوشهر و چالوس گویش می‌شود شباهت دارد.

آثار تحقیقی، و یادداشت‌ها

آثاری که در کتاب نیما یوشیج، درباره هنر و شعر و شاعری با گردآوری سیروس طاهباز "انتشار یافته: ارزش احساسات در زندگی هنر پیشگان، تعریف و تبصره، حرف‌های همسایه، مقدمه خانواده سرباز، نامه به شین پرتو، مقدمه «آخرین نبرد» شعرهای اسماعیل شاهرودی «آینده»، یادداشت برای مجموعه شعر منوچهر شببانی، شعر چیست؟، از یک مقدمه، یک مصاحبه، درباره جعفرخان از فرنگ آمده، یک دیدار.

سایر آثار: دنیا خانه من است، نامه‌های نیما به همسرش - عالیه جهانگیر، کشتی توفان، مجموعه کامل اشعار (تدوین توسط سیروس طاهباز)